

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse regulatu de 2 ori, si F6ica una data pe septemana, ad. Mercuria si Sambet'a. — Pretiulu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 fr. austr. inlaintrulu monarchiei. Pentru tieri straine 15 f. pe unu anu 6u 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoria. Se prenumera la t6te postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondenti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. aust. Taps'a se cere inainte.

Nr. 37.

Brasiovu, 6. Maiu 1861.

Anulu XXIV.

Din comitatulu Zarandului.

(Urmare din Gazeta Nr. 32.)

3. Aprilie 1861.

In descrierea congregatiunei generali amu uitatu se insemna ca, congregatiunea a fostu incredintiatu pe comitetulu alesu, ca se ratifice in sesiunea s'a de astadi protocolulu din 28. Martiu a. c.

Membrii comitetului erau adunati; sesiunea, fiindu tempulu frumosu, s'a ttenutu suptu ceriulu liberu in curtea caseloru comitatensi.

La sesiune a luat parte si D. Ribitzei, care precumu amu vedutu, in 28. Martiu a fostu esitu din congregatiunea generala insocitu de vre-o cativa alti magiari. In „Korunk“ Nr. 80 se dice ca, pe magiarii cari a parasitu congregatiunea, iaru fi insocitu si unii romani din clasa nobile; ac6sta asertiune a lui Korunk si respective a corespondentului seu o dechiaramu de un'a din cele mai nerusinate minciuni. Totu acelu articlu din Korunk e plinu si de alte mai multe minciuni, precum se p6te ved6 din comparatiunea acelu articlu cu articlulu nostru precedente. In specie, t6te cate se dicu in Korunk despre D. comite supremu, sunt minciunile cele mai cornurate si calumniele cele mai reutaci6se.

Deschidenduse adunarea comitetului comitatense, Dnulu Ribitzei a pusu pe mas'a adunarei protestulu care 'lu insinuase unii magiari in congregatiunea generale. Acestu protestu e plinu de inveptive, si e scrisu cu espressionile cele mai injurioase contra romaniloru, numindu'i acum de „massa cruda“ (nyers t6meg), acum de „anarchisti.“ In catu pentru espressionea de „nyers t6meg“, le-a respunsu prea bine D. Moga in congregatiunea generale; eara in catu pentru numirea de „anarchisti“, apelamu la tronulu Maiestatii Sale, d6ca stript'a observare a diplomei din 20. Optobre duce la anarchia s6u la calea cea mai legale pentru adevaratulu constitutionalismu?

Protestulu memoratu cuprinde doue puncte mai esentiali: 1) Pentru ce s'a deschisu congregatiunea in limb'a romana; 2) pentru ce s'a enunciatu limb'a romana de limba ofici6sa in comitatu. Argumentele protestului sunt cele mai futili si cele mai arbitrare; se face provocare la legile din 1848, ma nu ar6ta expresamente care lege e aceea care n'aru iert6 deschiderea congregatiuniloru in limb'a romana, si care lege aru opri ca limb'a romana se nu se p6ta enunciatu de limba ofici6sa in comitatu? s6u care § si care articlu de lege e acela, care aru fi dechinaratu aici limb'a magiara de limba ofici6sa? — Cu unu cuventu, argumentele protestului sunt totu cele ce le-amu vedutu in articlulu nostru unde amu descriu congregatiunea generale, pentru aceea ne provocamu si noi la contra-argumentele u6stre ce le-amu aduau in acelu articlu.

C6 argumente in protestu se mai aducu si numirile de „nyers t6meg“ si „anarchisti“; uoi aceste le respingemu acolo de unde au venitu, si rugamu pe fratii magiari c6 se caute lapurtarea si la faptele loru, si apoi se deie nomenclaturi de acest6 la acei cari le merita; in specie, intrebamu pe magiarii din Zarandu — au nu chiaru ei erau se aduca in anarchia Zarandulu cu apucaturele si intrigele loru cu cari au preocupatu si au impededatu comisiunea reg6sca de a se pune ac6st'a in corespondentia cu comitetulu comitatense pentru realizarea aneostuneii Zarandului contra tier'a unghur6sca? . .

Ci se vedemu cele ce se potrecu in Baia-de-crisiu in 3. Aprilie anulu curg.

D. comite supremu deschidendu adunarea comitetului, spune ca agendele acestuia de astadi sunt: ratificarea protocolului congregatiunei din 28. Martiu an. c.; si apoi dispuzetiunile necesari pentru alegerea deputatiloru la dieta. Observa totuodata c6 alte materii nu va las6 la discutatiune.

La cetirea protocolului congregatiunei numai D. Francu a facutu una observatiune. ear' D. Ribitzei mai multe — si asia s'a corenu, s'a aprobatu si ratificatu.

S'a decisu apoi c6: comitetulu comitatense se tiena de regula totu la 3 lune 6 adunare in Baia-de-crisiu. De altmintrea apoi de cate ori voru cere impregiararile.

Dupa aceste dise D. comite supremu, ca prim'a dispuzetiune pentru alegerea deputatiloru aru fi, c6 comitetulu comitatense se pasiesca la alegerea oficialiloru de comitatu, fiinduca asia suna ordinatiunile imperatesci, ca alegerea de deputati dietali numai suptu conducerea vice-comitelui se p6te face. Ci mai nainte de t6te, dise Dn. comite

supremu, aru fi bine c6 comitetulu se determine salariile oficialiloru comitatense.

Asia comitetulu a desiptu pentru primul vice-comite unu salariu de 1500 fr. v. a.; pentru alu doile vice-comite, precum si pentru notariulu primariu si pentru fiscalu, cate 1200 fr.; pentru doi judi primari (f6bir6) cate 1000 fr.; pentru subfiscalu si pentru perceptoru cate 800 fr.; pentru ratiunistu, archivariu, protocolistu si pentru trei judi de cercu (szolgabir6), precum si pentru fisiculu comitatului cate 600 fr.; pentru doi jurati lunga judii primari, si pentru subperceptoru cate 500 fr.; pentru trei jurati lunga judii de cercu si pentru chirurgulu comitatului cate 400 fr.; pentru capitanulu de vigilia 700 fr. valuta austriaca etc. Ci aceste se voru asterne la aprobare mai inalta.

Dupa aceste denuminduse o comisiune de 5 membri pentru culegerea voturiloru, s'a purcesu la alegerea oficialiloru de comitatu. Se alesera parte cu majoritate, parte cu unanimitate de voturi, urmatorii: primul vice-comite Dr. Iosifu Hodosiu *); alu doile vice-com. Ball6 Mih6ly; notariu primariu Amos Francu; vice-notari Georgiu Secula si D6nes J6nos; fiscalu Jeronimu Moga; subfiscalu Dr. I. Nemesiu; fiscalu onorariu Petru Pavelu; doi judi primari Georgiu L6szlo si Christiori J6nos; trei judi de cercu: Ladislau Fodoru, Nicol. Petco si Alessandru Siulutiu; jurati: Georgiu Moldovanu, Nicolau Barbu, Daniele G6boru, Tobia Mihalovicu si Veres Albert; perceptoru Antoniu Piciu; subperceptoru Antoniu Rozoru si Nagy L6szlo; ratiunistu Kozma Lajos; archivariu Vasilu Ciobanu; fisicu Dr. Sigismundu Reichenberger; ohirurgu Lengyel Istv6n; capitanu de vigilia Ioane Moga. —

In urm'a acestora D. comite supremu dise ca, dupace dintre vicecomitii alesi noi anulu nu e de faci6, asia astadi nu se mai p6te lua nimica la pertrat6re, ci conv6ca adunarea comitetului pe 10. Apr., parte pentru c6 atunci se purc6ta la dispuzetiunile ulteriori pentru alegerea deputatiloru, parte pentruca pe atunci se astepta comisiunea reg6sca pentru transpunerea comitatului contra Tier'a unghur6sca — si cu ac6ste a dechiaratu sesiunea de inchid6ta.

In fine mai insemnamu, ca totu in sesiunea de astadi s'a ostitu si convocatoriulu la diet'a din Ungaria pe 2. Aprilie a. c. — Aci s'a sculat Dn. Francu si a observatu, ca aneostunea anca nu s'a facutu, asia nici deputati nu se potu tramite la diet'a Ungariei; ci D. comite supremu nu l'a lasatu se vorh6sca despre ac6stu obieptu **).

10. Aprilie 1861.

Diu'a de 10. Aprilie 1861 e de mare insemnatate pentru comitatulu Zarandului. Pe ac6ste di er6 convocatu comitetulu comitatense pentru facendele sale ulteriori; pe ac6sta di se astepta comisiunea reg6sca pentru realizarea aneostuneii comitatului cu Tier'a unghur6sca. Ac6sta di er6 se decida despre s6rtea comitatului. Ma nu scimn, prevedenti'a, s6u orbulu fatu, s6u d6r' chiaru unele intrige au impededatu, de s6rtea comitatului anca nu s'a potutu decide in ac6a di.

In 9. Aprilie dupa am6diadi pe la 4 ore a sositu comisiunea reg6sca in Baia-de-crisiu. Se vorbi6 ca se va tten6 atunci indatu o conferentia preliminaru; ma nu s'a ttenutu; ci dupa o scurta consultare cu vre-o cativa magiari, s'a retrasu anca in ac6a s6ra la Bradu, unde a ramasu si peste n6pte. N6pte n6gra! semuulu frati6tatiei magiariiloru din comitatulu Zarandului . . n6pte de intrige si de informari sinistre, cu cari au preocupatu magiarii pe comisiunea reg6sca in agendele sale . . .

Romanii, majoritatea comitatului — dupa ce s'a ttenutu congregatiunea generale, dupa ce s'a alesu comitetulu comitatense, si dupa ce se fecera si alegerile de oficialii comitatului — asteptu comisiunea

*) D. Hodosiu n'a fostu de faci6 la alegere, si asia nu s'a potutu dechiar6 de accepta s6u ba postulu la care e alesu. Sp' aude, ca conviptiunile sale politice nu learu iert6 se accepte.

**) Eu sciu ca s'a fostu tramisu la Maiestate unu protestu subscrisu de t6te comuenele, c6 incorporarea se nu se faca; precum audu, acestu protestu s'a tramisu inderetru prin guvernulu transilvanu, dar' fara se fia aignatu de Maiestatea Sa. Comitetulu comitatensa ar face bine, d6ca ar' alege din sinulu 6su vre-o doi ori trei deputati, si se-i trim6ta cu asemene protestu deadreptulu la imperatulu; ca altmintrea 6ca imperatulu nici nu acie nimica de protestele v6stre.

regésca cu propusul celu mai fermu de a dá in man'a acesteia protestulu in contra incorporarei; protestu basatu pe cele mai tari argumente atatu ratiunali catu si positive.

Ungurii, rabiati pentru conclusele congregatiunii generali, neindestuliti cu membrii comitetului comitatense, infuriati unii dintre ei ca dupa ce n'au pututu fi denumiti de comite suprem, acum nici de vice-comiti nu se alesera — asteptau comisiunea regésca cu propusu de a o preocupa, de a o informa in partea lor, si de a o seduce a nu se lasá in corespondentia cu comitetulu alesu, suptu pretestu ca in modulu cum s'a formatu si s'a constituitu acest'a, s'ar fi facutu cele mai multe nelegalitati.

Magiarii acum odata au invinsu; ci, in momentul invingerei, credu ca lea parutu amare fruptele si consecutiile ei.

Dar' se nu preocupamu opiniunea lektorilor, ci se enaramu faptele cum a urmatu un'a dupa alt'a.

In sér'a de 9. Aprile retragenduse comisiunea regésca in Bradu, a tenuity acolo peste nópte ó consultare séu conferintia, séu nu sciu cum s'o mai numescu, cu vreo 10—12 magiari, intre cari insemnamu pe Ribitzei, aspirantele la postulu de comite séu vice-comite. Resultatulu intielegerei de nópte a fostu cá: séu se traga in partea lor pe vreo cativa inteligenti romani, si apoi dimpreuna cu acestia se devorbésca si se aduca pe toti membrii comitetului la invoirea de a si dá demisiunea; séu déca cu acést'a n'ar poté reesi, atunci comisiunea regésca se afle defecte in formarea comitetului, se 'lu dechiare de nelegale, si se spuna ca cá cu atare nu se póte lasá in corespondentia.

Minunatu conclusu! demnu de comploturile ce se tienu in intunereculu noptiloru! . . .

Totu in acea sér'a de 9. Aprile, romanii formulara protestulu in contra aneCSIunei. Acest'a o se vi 'lu tramitu catu se va poté mai curendu.

Nóptea trece. Diu'a de 10. Aprile se revérse — norósa de catra Bradu, serina de catra Baia-de-crisiu. Pe la 9 óre se audu carutie din partea de catra Bradu; comisiunea regésca vine, intra in Baia-de-crisiu — in urm'a ei trasurije cu magiarii ce se consultasera nóptea in Bradu.

Membrii comitetului comitatense erau aduati in curtea caselor comitatului. Toti asteptau se vina comisiunea in mediuloculu lor. Acéstia inse in locu de a veni in adunare, si in locu de a se pune in corespondentia cu comitetulu adunatu deja — se pune si face o lista de 8—10 romani inteligenti, si 'i postesce la o conferentia, cum se dice preliminar, in sala dela casele comitatului. Romanii mergu; intrandu in sala, se vedu faéie cu vreo 15 magiari, afara de membrii comisiunei regesci; ci acést'a nu i-a cufundatu nimic de a dá celu mai eclatantu esemplu de solidaritate romana. — Se pare ca, solidaritatea s'a prefacutu acum in sangele romanului, si pricepem acum cu totii ca numai pe asta cale potemu reiesi in caus'a nóstra de o parte, si a stoarce chiaru si respectulu inamicilor nostri de alta parte. —

Suntemu in sala. Magiarii incepu a spune celor 8—10 romani, ca ce este scopulu conferintiei, adeca ó invoire intre dumialoru cati erau acolo, cá comitetulu comitatense se se determine a si dá demisiunea in corpore, si apoi se se aléga altulu, pentru ca, cum diceau ei magiarii, inteligenti'a lor n'ar fi suficientemente representata in comitetulu cum e formatu si constituitu, acum. Ci, romanii toti cá unulu lea respunsu cu tóta seriozitatea ca: „ast'a nu se póte Domniloru! pentruca noi nu potemu fi competenti a traptá in numele si a contulu comitetului; nici nu vremu a jucá rola de intremediatoru intre voi'a espresa a comitatului si intre arbitriulu unei fractiunii care se vede a fi condusa mai multu de interesulu propriu, decatu de binele publicu alu comitatului.

Congregatiunea generale s'a convocatu si s'a tenuity in modulu si form'a catu s'a potutu mai constitutionale; séu celu puéinu, acolo au fostu representate tóte clasele si interesele; fost-au acolo nobilii, onoratorii, inteligenti eclesiastici si civili, si reprezentanti comunilor; cu tienera si cu modulu cum s'a tenuity acea congregatiune, nu s'a calcatu nici lege, nici diploma, nici bilete de mana, nici cate alte instructiuni séu ordinatiuni mai inalte.

Insusi Dvóstra n'ati avutu si n'aveti, precum vedemu, nemica in contra congregatiunii generali. Eara comitetulu — membrii acestuia s'unt alesii congregatiunii, la care alegere a'ti luat si Dvóstra parte, si ai carui comitetu membri sunteti si Dvóstra. Ori care membru alu comitetului, in catu pentru persón'a s'a, are voia libera de a si dá demisiunea; ma a devorbi comitetulu intregu cá se se invoiesca a si dá multiamit'a in corpore, ni se pare o rola nu numai suspiciósa dar' si deositoria si periculósa totuodata. Noi, dela cele ce s'a facutu pana acum atatu in congregatiune cu alegerea comitetului, catu si in comitetu cu alegerea oficialilor, precum nici dela ori care altu conclusu séu decisiune ce s'a facutu in congregatiune séu comitetu — nu ne abatemu, ci din contra totudeauna le vomu sustiené.“

La aceste magiarii stetera inainte cu legile lor si mai alesu cu cele din 48; pentru ca avemu a sci, ca magiarii déca nu sciu alt'a, apoi 'ti stau numai inainte cu „nekünk törvényünk van“, buna óra cá jidovii candu au crucifisatu pe Christu cu argumentulu, ca „noi legi avemu si dupa legile nóstre canta se móra.“ —

(Va urmá)

Restaurarea comitatului Cetatei de Balta (Küküló)

Sanmartinu, 24. Aprile 1861.

(Fine din Nrulu tr.)

In 24. Aprile se ceti mai antianu protocolulu, se fecera reflexiuni la protestulu romanilor, oficialii alesii depusera juramentulu, magiarii in limb'a magiara, ér' romani 2 B. B. si J. S. in limb'a romana, la celelalti le mai placu in cea magiara a jurá pre datelele si legile vechi ale tieiei. — Dupa aceste se fecera reflexiuni la protocolulu romanilor, si in urma se dechiará prin D. Galu János ca noi ardelenii suntemu un'a cu Tiér'a ungarésca si scóse una suplica adresata catra Maiestate in care in numele comitatului intregu se cere incorporarea si unirea tieiei cu Ungari'a. —

Atunci D. profesorulu cerendusi vorba a disu: ca noi romanii in privint'a limbei stamu neclatii pre lunga punctulu 5-a alu memorialulu de eri, adeca cá corespondentiele si in susu si in josu se fia si in limb'a romana, ca numai atunci e adeverata egalitate de limba si prin urmare si de nationalitate. Fratii magiari toti cu unu alarmu de una data iau intreruptu strigandu „rosz“ si dicundu ca corespondentiele in susu nu potu fi decatu numai in limb'a mag. — Mai incolo la suplic'a adresata Maiestatii totu acela a reflectatu: cá de óra ce cele ce se cuprindu in acea suplica nu sunt obiectulu adunarei comitatense ci alu dietei tieiei, protestéza cá acea suplica in numele romanilor din comitatu se nu se tramita la Maiestate pentru uniunea neconditionata, ci numai in numele Dloru alu magiarilor, atunci batundu cu piciorule, strigandu puternicu si ne mai lasandu se vorbésca a cantatu se retereze fora de a poté deplinu esprime conditiunile si garantiile, sub cari impliniduse s'ar demite romanulu la vorba despre uniune, ba inca i se imputá ca nu e stilu parlamentariu a vorbi in numele comitatului, ci stilu parlamentariu e cá fiacare se vorbésca in numele seu. —

Indata apoi apucá cuventulu protopopulu Fogarasi cunoscutu precum credu on. publicu din 1848, carele in numele natiunii romane dechiará ca romanii voiescu uniunea cu Tiér'a ungarésca si de acolo 'si astépta fericirea lor, ca sunt acolo barbati apti, carii se voru ingrijí de binele nostru, a aparatu legile dinainte de 1848 din acelu motivu, ca nice sierbitoriulu nu flu ducea la militia, si acum si feciorulu Dlu e dusu; si stilulu acest'a alu D. protopopu a fostu parlamentariu si bunu urmaritu de „helyes“ si „jol van,“ (postimu!) Eu nu sciu de l'a plenipotentiatu cineva or numai interesulu, ca natiunea scimu ca nu, pre D. protopopu, dara apoi nóue romanilor nea causatu una mare neplacere prin portarea Dsale.

Acestea 'su cele template in Sanmartinu, prin urmare corespondentia ce se afla in Közlöny Nr. 66 e sinistra, ca-oi fiacare romanu a venitu de acolo disgustatu, vedendu ca tóte se temple prin aclamare — si totu in favórea magiarilor, din care cauza puéini voru si remasu pre acolo in diu'a a 3 a dupa amédi, afara de Dnulu Fogarasi, care precum lu amu vedutu de voliósu dóra si adi va fi pre acolo. — Asia fratiloru se ne damu si camasia si se ne imultimu juristii parlamentaristi, caoi faéia cu sute de magiari 3, 4, 6 romani nu voru stórce drepturile cuvenite romanului, nici nu voru poté opri arbitragiele celoru cerbicosi. —

R.

Че черъ сървѣ ка гаранциі пентрѣ националитатѣ?

(Ърмаре.)

Адреса датъ дела конгресса національ сербскѣ ла Маиеотате къ декретѣриле национале спре а се аплачида ши пропне ла диета Ънгаріеі дн формѣ де пропозиціиі рещеніі, къпринде ачестеа гаранцие национале:

1) Претиндѣ знѣ териториѣ проприѣ, ад. знѣ districtѣ сербскѣ дн регатѣлѣ Ънгаріеі (Voivodina).

2) О администраціиіе интернѣ кореспондентѣриле характерѣлѣ ши тревинделорѣ лорѣ къ знѣ воиводѣ алесѣ дн фрэнте.

Деспре арондареа териториѣлѣ сербскѣ се ворьеште пзмаі дн цепере дн адресѣ аша:

„Къприндѣ териториѣлѣ сербскѣ се цертареште аколо, знде днчетѣзѣ а пректпнѣи элементѣлѣ сербскѣ.

„Преоте ачестеа граніце днколо а траде тóтъ Бачка ши тóтъ Бѣлатѣлѣ дн districtѣлѣ сербскѣ н'ар днсемна а къта гаранцие пентрѣ националитатѣе сербѣ; токма пентрѣ ачестеа noi амѣ днрциѣ граніцеле Voivodineі пзнаі днтр'арѣта, пре кътъ с'а аелатѣ неапъратѣ де днпсѣ дн привннда администраціиіеі интерне.“ Снптъ къвнтеле адресѣ серблорѣ.

Ап привіда Сирмізіа афарь де черкзіле Рѣма ші Ілокъ рз ка ші челе алте пѣрці але ачесті комітатъ съ се адазгъ ла іводіна. (Ап тотъ територіалъ ачеста, зикъ, къ се аалъ охрї раці гр. ор. 299,078 сѣлете ші челедалте націоналітѣці, ронї, магіарї, черманї, словачї, кроаці, вѣлгарї, ізраелїці 352,276. па стѣ маіорїтатеа релатївъ а сервілоръ. Тоці кѣці борескѣ рѣшеге де зѣвеле конфесїонї озпг 345,777 сѣлете. Греко-сѣр. серві ші ромъні сѣпг 376,121, прїп зрмаре пѣмаї ромъні зпїці се дѣвѣкъ ап Воїводїна 77,043, даръ чеї зпїці дїп ком. шїшорѣї шчл.)

Гранїца мілітаръ, баталїонъ дѣла Тїтел, рец. дѣла Петро-радіна, черман. Банатъ, охрѣѣ Банатъ — шї комънеле лібере атаре (?) ле черъ, ка съ се прївѣскъ де територїа сѣрв., кѣндъ р провінціалїса. Ап реціментеле ачестеа се аалъ 350,000 де ѡлете, 199,000 сѣрвї греко ор., де зѣвѣ конфесїонї 239,000. шї ромъні се авсорѣѣ 61,000 пѣмаї пѣзпїці. Ап тотъ територіалъ озпг даръ 636,121 сѣлете греко оріентъ шї ромъні пѣзпїці 8,043, еар' чеї че борескѣ охрѣшеге къ тоці 584,777. Ап ачештїа кѣці пѣ ворѣ ої ромъні? Деспре сїне зїкъ, къ еї дїтрекъ тоці чѣлалці атѣтѣ къ авѣціа кѣтѣ шї къ індеѣцінда шї маї сѣмъ къ ізвїреа де націоналітатеа са, шї пѣмъпѣлѣ ачестеа е каре л'аї аператѣ еї шї ла каре аї дрепѣ історїкѣ. Еї рогъ Маї. Са, ка се маї порѣ тїлѣлѣ де маре-воїводѣ аї Воїводї сѣрвештї, шї сѣ'шї потѣ аѣѣе ліберѣ пе воїводѣ де канѣ і адміністратїонїеї політїче ап Воїводїна, каре се фїз пѣмаї дїп ѡе сѣрвескѣ шї де леѣе гр. оріент. дпоз ла аѣѣереа дѣї потѣ конкѣре шї чеї де алте націоналітѣці. Воїводѣлѣ апої се фїе рангѣлѣ чѣлорѣ маї марї демпїтарї аї Знгарїеї.

Ап пѣпкт. 4 черъ автономїѣ дїгр'ачеа месѣрѣ, каре ле е аператѣ де ліпсѣ пѣптрѣ дїпїлгареа інтереселорѣ дїстрїктѣлѣї каре пѣ се контрарїазѣ леїлорѣ ѡеперале.

Пѣптрѣ гаранція націоналітѣці черъ репрезентаре колектївъ каѡа депѣтатїлорѣ а Знгарїеї прїп депѣтатї аѣшї де адзпа-а Воїводатѣлѣї, а кѣрорѣ пѣмерѣ се ва отѣрї прїп леїлїе ѡеперале але цѣреї.

Лїмба се фїз дп тоѣе комѣетїнѣле шї къ оѣїчїеле маї дп. паї чеа сѣрвѣскѣ оѣїчїѡсѣ, еарѣ пѣптрѣ чѣлѣдалте націоналітѣці ачѣдѣ атѣта, кѣтѣ аї датѣ Маї. Са дп скрїѡѣреа де тѣпъ къ-ѣ в. Ваї дп 20. Окт. 1860, шї авѣндѣ еї канѣлѣ сѣлѣ політїкѣ, ішпанї сѣ пѣ лї се деѣштѣаскѣ пе гѣтѣ, къ пѣ ле фаче де ісѣ.

Черъ зпѣ жѣѡѡѣ пропрїѣ апелатївѣ дп Воїводїна, ка а 2-а станці, шї дп зрѣтѣ претїндѣ, ка ла локѣзіле чѣле маї дпалте, зѣрѣлѣ, кѣрте ор міністерїа) атѣтѣ адміністратїве кѣтѣ шї жѣ-чїале але Знгарїеї се фїз пѣкѣрматѣ апїкаці 2 сѣрвї оріент. годѡкої къ вѡтѣ деѣїсїѣ шї къ персоналѣлѣ сѣзѡрдінатѣ, карїї се еїзѣре пѣгѡѣеле соѡїте дїп воїводатѣ дп лїмба лорѣ.

Патрїархѣлѣ шї епіскопїлорѣ сѣрвештї дп пѣтереа артїк. 10, 1792 сѣ лї се деа локѣлѣ кѣвенїтѣ дп леїслатїонїе; афарѣ ачестеа маї дореште конгресѣлѣ, ка озрѣїї сѣ'шї дїптрѣзїн-зе фламѣра са пе лѣпгъ чеа дїпперѣтѣскѣ; дп Бачка шї Бѣ-гѣ афарѣ де чеа магіарѣ сѣ'шї фолосѣскѣ шї а Воїводїнеї; ркѣ сѣрвѣ дп Воїводїна, ка шї комїтателе, каре аї марѣ опрїе; сѣрвѣреа націоналѣ а метроп. Сава ка патронѣ аїлѣ цѣ-ѣ, ка сешнѣ де ексїстенціѣ політїкѣ-націоналѣ. Тѡѣе ачестеа сѣ констатѣзе пе каѣа леїслатїонїеї дп діета Знгарїеї оѣѣ (пѣ-ѣ чеї де озпг Кроаціа) дп трїрѣпѣлѣлѣ кроато-славонѣ, дптр'зпѣлѣ актатѣ артїкѣлатѣ, ка о аѣѣераре дп контра окїмѣзѣторелорѣ отѣ-рї але маіорїтѣці діетеї, каре пѣптрѣ тотѣдезна се аїзѣ га-пції роале шї пѣотрѣшѣтавіло, шї каре пѣмаї деспре о парте рѣ дїѣлеѣереа чѣлалте оз пѣ се потѣ кълка, чеа че пѣмаї іп трактатѣ форталѣ се потѣ спера. Дѣла ачестеа гаранції рѣїї пѣ се потѣ авате кѣчї къ сїпгѣра лібертате індївїдуалѣ, фѣрѣ кѣрареа ексїстенціеї націонале, се потѣ націзнеа пїмїчї. Еѡто ат гаранціеле сѣрвештї пѣптрѣ зпїреа къ Знгарїа. Дарѣ ромънії ворѣ тѣлѣзпї кѣ маї пѣцінѣ де атѣта? —

— Магіарїї дїдатѣ шї протестарѣ дп контра претенсіонї-рѣ сѣрвештї; шї маї зпѣтѣлѣ кїарѣ конгрѣгаціонїеа ѡепералѣ а шїт. Темїшорѣї цїпѣтѣ дп 7. Маїз декретѣ а трѣшїте атѣтѣ ла тѣтѣ кѣтѣ шї ла Маїестате протестѣ дп контра тѣереї зпїї те-орїѣ деѡсѣвїтѣ пѣптрѣ сѣрвї, зїкѣндѣ, къ аѡоло локѣскѣ о тѣл-не де магіарї (ад. 90,000, кѣм зїсе зпѣ депѣтатѣ репегатѣ дп пресѣлѣ сѣрвескѣ, прѣ кѣндѣ „Ост шї Вестѣ“ дїп даге реллї а аалъ 30,000 дп тотѣ територїалѣ ачѣла); къ кѣ тѣереа ачѣ-її територїѣ се фаче пѣдрѣпѣтате інтреїтѣції територїалѣ Знгарїї шї націоналітѣції магіаре, шї къ леїлїе дїп 1848 асїзѣрѣзѣ рѣлорѣ тоѣе вїнефачерїле дѣрїї, ка шї магіарїлорѣ, шї атѣта оз ле фїе шї лорѣ деажзпѡѣ. Bravo магіарї! Везї аша штїѣ еї дїпѣрції дрепѣрїле, ка де партеа лѣлѣлѣ сѣ пѣ се атїпгъ пїме. Чїне кѣтѣзѣ, палате шї фортѣзѣ; еар' ласѣшѣ се те ласѣ тотѣ дїпїпсѣ ва фї шї трасѣ. —

— Ап 11. фѣ прївїтѣ депѣтѣчїнеа конгресѣлѣ сѣрвескѣ дп

аздїенцѣ ла дїпператѣлѣ фѡрте вїне, асѣкѣрѣндѣо Маїест. Са, къ кѣндѣ а респїкатѣ репїкорѡорареа Воїводїнеї, аї авѣтѣ дорїнда а вѣдѣ дїпѣрїте дрепѣрїле прївїлеціале але сѣрвїлорѣ маї вѣртѡсѣ чѣле че прївѣскѣ ла націоналітате шї лїмба, де ачѣеа леа датѣ шї конгресѣлѣ пѣптрѣ а кѣрїї рѣсѣлатѣ де леалїтате е рекѣпѡс-кѣторїѣ. Еар' дп зрѣтѣ къ прївїре ла зпїреа монархїеї че о ак-чѡпѣгаѡе прѣворѣїторѣлѣ деѣпѣтатїонїеї, епіскоп. Кенгѣлацѣ, адаѡе ачѣеа: —

„Фїндѣкъ дп алокѣцізне а'ці атїпсѣ зпїтатеа статѣлѣ, аша спѣреѣлѣ, къ націзнеа сѣрвѣ, каре тотѣдезна с'а арѣтатѣ крѣдїа-чѡсѣ шї леалѣ, шї акѣм дп касѣ де ліпсѣ ва фї гата ла орѣе жѣртѣѣ.“

„Остѣ шї Вестѣ“ потѣмїндѣ опѣсѣчїнеа канѣларїлѣ Ваї де пѣпъ акѣм дп контра цїперїї конгресѣлѣї, прѡфетїсѣлѣ къ ворѣе дїлчї кѣтѣ де мѣїте, дар' гаранції, магіарїї дп діетеї пѣ ле ворѣ да, чї тоці дїп тоѣе пѣрціле ле ворѣ ста дп контрѣ. —

Славачїї шї рѣтенїї дїп Знгарїа, карїї аї акѣм вр'о 10 жѣр-пале періодїче, дпкъ пѣціціонѣзѣ ла Маїест. пѣптрѣ гарантареа дрепѣрїлорѣ політїче націонале шї маї кѣдеѡсѣвїре пѣптрѣ лїмба дп оѣїчїе шї школі. Рѣпѣмїтѣлѣ лорѣ мартїрѣ Хѣрбанѣ зїче, къ славачїї шї рѣтевїї дїп порѣлѣ Знгарїеї факѣ 3 мїліѡне ла пѣмерѣ шї еї пѣ ворѣ маї дѣрмі, чї ворѣ вїгіе шї ворѣ дпфлорї, кѣм аї дпфлорїтѣ шї акѣм жѣрпалїстїка лорѣ сѣпѣтѣ Австрїа, пе кѣндѣ маї дїпїпте ераѣ къ тотѣлѣ кѣтронїці. —

Знгарїа. Пѣста, 11. Маїз п. Деопре конѣеле Ладїолаѣ Тѣлѣкї се аѣѣерї, кѣмкъ непорочїтѣлѣ се дїпѣшкѣ пе сїне дїп деспѣрѣчїне політїкѣ. Тѡтѣ Знгарїа іа парте ла долїѣ. Дїпор-шѣптарѣа дї фѣ чеа маї помпѡсѣ: фѣрѣ депѣтатїї, повїлімеа, рѣзпїзіле, депѣтатїонї де прїп комїтате къ фламѣре де долїѣ, 800 де оѣїцірї фостї хѡпѣзїї ла 48. Кѣзѣпѣтѣрї цїпѣрѣ гр. Анопї, прѣшѣдїнт. Гїцїї, сѣперїптендѣнтеле Тѡрѡк шї варѡпѣлѣ Оѣтѡш. Нічї одатѣ п'а вѣзѣтѣ Пѣста атѣта помпѣ шї тѣлїтїме де попорѣ че фѣ акѣм шї ордінеа пѣ се тѣрѣрѣ. Прїп четѣці дїп комїтате дпкъ се трасѣрѣ клопотеле ла канѣлѣ лібералїтїлорѣ магіарї, каре ера шї пѣптрѣ рекѣпѡштерѣа шї гарантареа націоналітѣцілорѣ. — Вѡмѣ дїпѣрѣтѣшї трѣзѣрї шї дїп віѣца ачестїї вѣрѣатѣ.

— Екѣсекѣціонїле контрївѣзїонїеї прїп мїліціе с'аї лѣцітѣ прїп тоѣе дѣра, кїарѣ шї дп комїтатѣлѣ Пѣстанѣ, Добрїцінѣ; дпѣ-шѣрѣлѣ прѡтѣстѣлѣ, шї прокїамѣтѣ комїтателе ажѣторѣлѣ діетеї, кѣчї мїліціа кѣте 6, 13 шї маї тѣлїї пѣшї ексѣсекѣціонїе пе ла каселе чѣлорѣ маї марї аїтїгаторї маїѡтратѣвалїтї, ор комїтатѣпшї шчл. дї сїлѣскѣ, де дпкъ еї се рогъ сѣ се рѣдїче пѣмаї ексѣсекѣціонїеа, къ ворѣ пѣлѣтї рѣстанѣтеле контрївѣзїонї. Сѣрманѣлѣ попорѣ, акѣмѣ деодатѣ се пѣлѣтѣскѣ елѣ контрївѣзїонїеа шї чеа рѣмѣсѣ дїп 1860 шї чеа дїп аѣлѣлѣ кѣрѣнтѣ, сѣ дерѣпѣлѣ къ тотѣлѣ фѣрѣ вїпа лѣї, ар фї сѣ се сїлѣскѣ, ка тоѣе контрївѣзїїа рѣстанѣтѣ се о пѣлѣтѣскѣ ачѣїа, карїї аї опрїтѣ а се пѣлѣтї ла тїмпѣлѣ озѣ. — Лѣаціѣѣ пе сѣмъ арѣѣленїлорѣ шї чїне вѣ ва опрї сѣ пѣ пѣлѣтїї дѣреа, сѣ вѣ деѣ ла тѣпъ дпскрїсѣ, къ ворѣ пѣлѣтїо еї, дѣкъ вѣ ва вѣпї ексѣсекѣціонїе; а депѣгн дѣреѣ, дпсѣмнѣзѣ а фаче револѣціонїе дп контра сѣѣѣрѣлѣлѣ. —

Австрїа. Вїена, 10. Маїз. Адреса магнацілорѣ. Каса шагнацілорѣ аї датѣ адреса ла кѣѣпѣлѣлѣ де трѡпѣ; еа е пѣмаї о парѣфрасѣ, о черкѣскрїере а месѣцілѣлѣ, къ карѣ деѣкїсе дїпператѣлѣ сѣпѣтѣлѣ дп 1. Маїз (вѣзї №. 34—35). Дѣпѣ тѣл-цїмїтѣ пѣптрѣ іпѡтїтѣціонїле даге дп дїплома дїп 20. Октоѣ. шї пѣптрѣ діетеїнѣереа повїлімѣї дпалте апромїтѣ крѣдїпѣлѣ ла сѣсїпїереа прїнчїпїлорѣ епѣціате, каре ворѣ фѣрїчї тоѣе попѡ-реле, дп кѣтѣ ачестеа ворѣ кѣтѣа сїгѣранѣа фѣрїчїреї сале пѣмаї дп пѣтереа шї тѣрїреа імпѡрїлѣлѣ. Кѣ прївїре ла Знгарїа арѣ адреса ачестеа:

„Дѣшї къ пѣрѣре де рѣлѣ пїлѣ де дѣрѣре дпкъ пѣ вѣдемѣ репрезентате дп сѣпѣтѣ пе рѣгатѣлѣ Знгарїеї, Кроаціеї, Славонїеї шї М. Пр. Арѣаѣлѣлѣ шї пе ліпсїтѣлѣ пѣпъ дп ѡра ачѣста апѣвїе де коѣкѣрареа репрезентанцілорѣ лорѣ сїпѣ мареле сконѣрї ко-мѣне,“ тотѣшї пе тѣлѣкомѣште спѣранѣа, къ шї ачѣста кѣсѣѣ ва аѣла о деѣлѣгаре фаворїторѣ дп дпѣлѣсѣлѣ окрїсѡреї прѣапалте дїп 26. Фѣѣр. а. к.

Ної пѣ пе пѣтемѣ дїп тоѣе іпїма ѣкѣра де інстїтѣціонїле даге де Маїест. Вѡотрѣ, пѣпъ кѣндѣ пѣ ворѣ лаа парте ла еле шї фѣрїції поштрїї дїп цѣрїле ачѣле.“ — Ап прївїнда мїсіонїеї де фѣцѣ арѣ адреса ачестеа: Ної конѡїмїтѣлѣ къ Маї. В. грѣштатеа рѣсѡлѣїреї прѡблѣмѣї прѣѡпѣте; дпсѣ еа трѣѣзе оз се рѣсѡлѣѣе, апої фїе ор шї кѣтѣ де греа рѣсѡлѣїреа еї. Се ѣкѣрѣ, къ дїп-ператѣлѣ с'а деїѣратѣ а апѣра констїтѣціа фѣндѣменталѣ къ тоѣе пѣтереа де сѣѣѣрѣлѣ шї і апромїте тоѣе конкѣрѣлѣ магнацілорѣ, аѣере шї віѣцѣ. Ап зрѣтѣ зрѣре пѣптрѣ дпѣлѣзпга віѣцѣ а Маї. С. сїпѣ фѣрїчїреа ліберѣї зпїтїеї Австрїе. —

Ап каса депѣтатїлорѣ деѣзѣроѣрѣ деѣѣатѣрїле адресѣї дптре марї сѣпотѣе. Чѣнтралїстїї шї фѣдѣралїстїї се лѣптарѣ апрѡне 8

